

60 ปี การย้ายถิ่นฐาน สู่ก้าวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกมิติของคนดอยเต่า

เรื่อง : อนุรักษ์ ก่องโน

เรียบเรียง : กมลวรรณ ปัญญาณี

ดอยเต่าเมื่อวันวาน...

ดอยเต่าเป็นถิ่นฐานที่อยู่อาศัยของชาวถิ่นมาเป็นเวลายาวนานหลายชั่วอายุคน มีอายุมากกว่าพันห้าร้อยปี เดิมคนดอยเต่าจะอาศัยเป็นสองกลุ่มใหญ่ๆ ด้วยกัน คือ กลุ่มลุ่มน้ำแม่หาดซึ่งจะอยู่บนพื้นที่ราบสูงริมแม่น้ำหาด และกลุ่มหนึ่งคือผู้ที่อยู่อาศัยแถบที่ราบลุ่มแม่ปิง มีหมู่บ้านทั้งเล็กและใหญ่รวมกันถึง 21 หมู่บ้าน ครอบคลุมพื้นที่ 54 ตารางกิโลเมตร อาชีพเดิมได้แก่ เพาะปลูกข้าว ถั่ว ยาสูบ ครั่ง และค้าขาย โดยนำสินค้าใส่เรือแพล่องไปขายทางตอนล่างแถบเมืองตาก ปากน้ำโพ ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2495 เป็นต้นมา ถือเป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงชุมชนในพื้นที่อำเภอเดอยเต่าครั้งใหญ่และรุนแรง เมื่อรัฐบาลมีการสร้างเขื่อนภูมิพลขึ้น จนกระทั่งปี พ.ศ. 2506 เขื่อนแล้วเสร็จและเริ่มปิดกั้นน้ำ ทำให้น้ำเอ่อขึ้นมาท่วมพื้นที่ริมสองฝั่งแม่น้ำปิง ชาวบ้านต้องอพยพขึ้นมาอยู่ในพื้นที่ที่ทางราชการจัดไว้ให้ ขณะเดียวกันนั้นรัฐบาลให้กระทรวงมหาดไทยจัดตั้งนิคมสร้างตนเองฯ มีการจัดพื้นที่ให้กับราษฎรที่อพยพขึ้นมาจากเขตนํ้าท่วม ในขณะนั้นราษฎรที่อพยพขึ้นมาในสภาพที่เรียกได้ว่า บ้านแตกสาแหรกขาด มองไม่เห็นอนาคต ที่ดินที่รัฐจัดสรรให้ก็ไม่สามารถจะทำการเพาะปลูกได้ เนื่องจากสภาพดินขาดความสมบูรณ์ น้ำที่จะใช้ในการเพาะปลูกไม่มี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สูงไม่สามารถขุดคลองส่งน้ำเข้าพื้นที่เพาะปลูก รัฐทำได้เพียงนำเครื่องอุปโภคบริโภคมาแจกเป็นครั้งคราว ซึ่งก็ไม่เพียงพอต่อความต้องการของราษฎร ผลที่ตามมาคือ ชาวบ้านบางส่วนย้ายออกไปอยู่ที่อื่น ส่วนที่เหลือก็หันมายึดอาชีพตัดไม้แปรรูปขายให้กับพ่อค้าต่างถิ่นเป็นรายได้พอยังชีพ เป็นที่น่าเสียดายว่าแต่เดิมพื้นที่ดอยเต่าจะมีไม้สักเป็นจำนวนมาก เพียงไม่กี่ปีไม้สักและไม้อื่นๆ ในป่าถูกตัดไปเกือบหมด

ดอยเต่า...ในปัจจุบัน

ตำบลดอยเต่า อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ประมาณ 123 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 76,875 ไร่ มีพื้นที่ทางการเกษตรประมาณ 22,510 ไร่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน มีประชากร 1,861 ครอบครัว รวม 4,860 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำสวนลำไยเป็น

ส่วนใหญ่ และผลผลิตลำไยเป็นพืชผลทางการเกษตรหลักของพื้นที่ คนดอยเต่า ได้ชื่อว่าเป็น “คน 2 ลุ่มน้ำ” คือ ลุ่มแม่น้ำปิง และลุ่มน้ำแม่หาด

ชุมชนในพื้นที่ตำบลดอยเต่าส่วนมากเป็นชุมชนดั้งเดิม พบปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย คือ ที่อยู่อาศัยทรุดโทรม สร้างด้วยวัสดุไม่คงทนถาวร และยังมีปัญหาเรื่องที่ดิน แยกเป็นปัญหาต่างๆ ดังนี้ 1) ที่อยู่อาศัยที่ชาวบ้านมีโฉนด แต่มีความแออัด ไม่มีที่ดินทำกินใกล้บ้าน ทำให้ต้องไปหาที่ดินทำกินในเขตป่าสงวนฯ และเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิง ซึ่งเป็นปัญหาต่อเนื่องมาโดยตลอด 2) ที่อยู่อาศัยที่ชาวบ้านมีเอกสาร นส.3 และ นส.3ก. ที่พร้อมจะออกเอกสารสิทธิ์ได้ แต่ทางราชการออกให้ได้เป็นบางราย บางหมู่บ้านโฉนดออกเป็นพันหลอ ทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำ และยังไม่ได้รับการแก้ไขปัญหามาถึงทุกวันนี้ 3) ที่อยู่อาศัยที่มีเอกสาร นส.3 และ นส.3 ก. ทับซ้อนเขตป่าสงวนแห่งชาติในหลายพื้นที่ 4) ที่อยู่อาศัยในเขตนิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล ที่มีเอกสาร นค.1 และ นค.3 ซึ่งสามารถออกเอกสารสิทธิ์ได้ แต่ยังไม่สามารถออกเอกสารสิทธิ์ได้เนื่องจากทับซ้อนกับเขตป่าสงวนแห่งชาติ 5) ที่อยู่อาศัยในเขต ส.ป.ก. ส่วนใหญ่ทับซ้อนกับเขตป่าสงวนแห่งชาติ ปรากฏในหลายพื้นที่ของตำบลดอยเต่า

จากปัญหาต่างๆ ดังกล่าว สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. สำนักงานภาคเหนือ มีแนวนโยบายพัฒนาโครงการบ้านมั่นคงชนบท เพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ‘นครดอยเต่าโมเดล’ เริ่มในปี 2561 ได้จัดทำทั้งอำเภอเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยรวมทั้งหมด 43 หมู่บ้าน แต่เนื่องด้วยเป้าหมายการดำเนินงานครอบคลุมในพื้นที่ในวงกว้าง จึงยากต่อการขับเคลื่อนโครงการไปในทิศทางเดียวกัน ผู้นำในแต่ละตำบลยังขาดความเข้าใจรายละเอียดของโครงการ รวมถึงบริบทแต่ละพื้นที่ในอำเภอดอยเต่า และปัญหาต่างๆ ทั้งทุนด้านสังคม ทุนด้านชุมชน ฯลฯ มีความแตกต่างกันไป และความชัดเจนในตัวโครงการยังมีน้อย

คณะทำงานตำบลดอยเต่าจึงร่วมกับขบวนจังหวัด สภาองค์กรชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ปกครองอำเภอ ท้องถิ่น และกลุ่มอาชีพต่างๆ เกิดแนวทางในการพัฒนาโครงการบ้านมั่นคงต่อ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับสมาชิกที่ผ่านมา รวมถึงการต่อยอดสู่ระบบกองทุนชุมชน การขับเคลื่อนเรื่องที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้มีเอกสารสิทธิ์หรือเอกสารรับรองสิทธิ์ สร้างความมั่นคงในที่ดินทุกประเภทให้แก่ประชาชน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ซึ่งพื้นที่ตำบลดอยเต่าเป็นพื้นที่ คทช. ที่กรมป่าไม้อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ ภายในป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่หาด จำนวน 15,988 ไร่ 2 งาน 76 ตารางวา เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2565 และพื้นที่นิคมฯ ทับป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่หาด รวมเนื้อที่ 40,570 ไร่ จากการตรวจสอบของคณะทำงานได้เพิกถอนพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ทับซ้อนกับพื้นที่ตามพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองในท้องที่อำเภอฮอด จังหวัด

เชียงใหม่ พ.ศ. 2512 มีมติส่งให้กรมป่าไม้พิจารณาดำเนินการเพิกถอนเขตป่าสงวนแห่งชาติออกจากพื้นที่นี้คม สร้างตนเองเขื่อนภูมิพลจังหวัดเชียงใหม่ ในขณะที่กรมป่าไม้ได้ทำหนังสือสอบถามไปยัง 13 หน่วยงานที่อยู่ ภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าพื้นที่ดังกล่าวมีทับซ้อนกับหน่วยงานไหนอีกบ้าง หากไม่มี กรมป่าไม้จะได้พิจารณาฎกระทรวงเพิกถอนพื้นที่ดังกล่าว เพื่อให้ กรม.พิจารณาต่อไป

‘โครงการบ้านมั่นคงชนบทตำบลดอยเต่า’

จากการสำรวจข้อมูลปัญหาต่างๆ และต้นทุนที่ตำบลมีอยู่ นำมาสู่การวิเคราะห์และจัดทำแผนงาน โครงการเพื่อแก้ไขปัญหาทั้งตำบล ทุกมิติ เสนอโครงการโดย ‘สภาองค์กรชุมชนตำบลดอยเต่า’ เพื่อขอรับการ สนับสนุนงบประมาณจาก พอช. ในปี 2565 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการ รวม 42 คน โดยมีนาย กิตติภณ ปินตา สภาองค์กรชุมชนตำบลดอยเต่า เป็นประธานโครงการฯ และมีนายอนุรักษ์ ก่องโน นายก องค์กรบริหารส่วนตำบลดอยเต่า เป็นที่ปรึกษาโครงการ และมีคณะกรรมการที่มาจากผู้แทนสภาองค์กรชุมชน ตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้แทนชาวบ้าน โครงการ บ้านมั่นคงชนบทตำบลดอยเต่าได้รับการอนุมัติโครงการ ในเดือนเมษายน 2566 โดย พอช. สนับสนุน งบประมาณ รวม 12,900,000 บาท และได้เริ่มเดินหน้าโครงการตั้งแต่ เดือนสิงหาคม 2566 โดยโครงการบ้านมั่นคงชนบท เป็น โครงการพัฒนาโดยชุมชนเป็นเจ้าของและเป็น ผู้ดำเนินการเองทั้งหมด ชุมชนเป็นเจ้าของกระบวนการ อย่างแท้จริง โดยการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐใน รูปแบบทรัพยากร งบประมาณ และองค์ความรู้ แต่การ วางแผนดำเนินการและติดตามผลจะอยู่ในมือของชุมชน เอง ภายใต้หลักการ “ทำโดยชุมชน เพื่อชุมชน” โดยมี แผนการดำเนินงาน ดังนี้

1. การสร้างความมั่นคงในที่ดินและที่อยู่อาศัยในที่ดินทุกประเภท เช่น การขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดิน จากคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ/ระดับจังหวัด (คทช.) ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน การ ซ่อมแซมบ้านเรือนที่ยากจน จำนวน 311 ครอบครัว งบประมาณ รวม 8,000,000 บาท
2. การพัฒนาสาธารณูปโภค แก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ เช่น สร้างถังเก็บน้ำ วางท่อส่งน้ำ ขุดลอกแหล่ง น้ำ สร้างฝายชะลอน้ำ สร้างพื้นที่ส่วนกลางในการทำเกษตรผสมผสาน ฯลฯ งบประมาณ 2,400,000 บาท
3. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ เช่น ส่งเสริมอาชีพเลี้ยงวัวพันธุ์บาร์มัน และพันธุ์ชาโลเล่ เลี้ยงหมูดำ แปร รูปลำไย ส่งเสริมการปลูกสมุนไพร เกษตรอินทรีย์เพื่อลดต้นทุนการผลิต การทอผ้าพื้นเมือง ฯลฯ งบประมาณ รวม 1,000,000 บาท

4. การพัฒนาด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพิ่มพื้นที่สีเขียว การจัดการขยะ ส่งเสริมภูมิปัญญาพื้นบ้าน ประเพณี วัฒนธรรม ส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มเปราะบาง ฯลฯ งบประมาณรวม 1,000,000 ล้านบาท

5. การพัฒนากระบวนการ เช่น จัดประชุมคณะกรรมการเพื่อติดตามการแก้ไขปัญหา การพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการ คณะทำงานกลุ่มต่างๆ ในตำบลเพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง การผลักดันการแก้ไขปัญหาที่ดินร่วมกับภาคีทุกภาคส่วน เชื่อมโยงการแก้ไขปัญหาต่างๆ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตร่วมกับตำบลอื่นๆ ทั้งอำเภอ งบประมาณรวม 500,000 บาท

จากบ้านมั่นคง สู่การพัฒนา ‘บ้านที่มากกว่าคำว่าบ้าน’

บ้านที่มั่นคงและปลอดภัย ในพื้นที่ตำบลดอยเต๋ามีครัวเรือนผู้ด้อยโอกาสและเปราะบางจำนวนมากที่ประสบปัญหาด้านที่อยู่อาศัย อาทิ บ้าน ห้องน้ำ มีสภาพเก่าทรุดโทรมแต่ไม่มีกำลังและปัจจัยในการซ่อมสร้างบ้านด้วยตนเอง คณะทำงานฯ ตำบลดอยเต๋าก็ได้ดำเนินโครงการบ้านมั่นคง โดยสนับสนุนวัสดุพร้อมดำเนินการซ่อมสร้างบ้านให้กับผู้ด้อยโอกาสในปี 2568 จำนวน 311 ครัวเรือน งบประมาณ จำนวน 8 ล้านบาท ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) จากผลการดำเนินงานพบว่าครัวเรือนเป้าหมายมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากขึ้น บ้านที่ซ่อมสร้างใหม่ เปลี่ยนจากไม้เนื้ออ่อน ไม้ไผ่เป็นผนังอิฐ/ปูน มีประตูหน้าต่างที่แข็งแรง สามารถกันแดด กันฝน และกันขโมยได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการใช้ชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุและเด็ก เช่น ปรับปรุงซ่อมแซมห้องน้ำที่มีราวจับ พื้นกันลื่น ฯลฯ มีพื้นที่ทำกิจกรรมหน้าบ้าน ส่งผลให้ประชาชนมีความสุขในการอยู่อาศัยมากขึ้น

สาธารณูปโภค แก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ เช่น สร้างถังเก็บน้ำคอนกรีตในพื้นที่หมู่ที่ 4 ซึ่งแต่เดิมเป็นพื้นที่กว้างและอาศัยกันอยู่เป็นหย่อมเกิดปัญหาน้ำไม่พอใช้ จึงเสนอขอสร้างถังน้ำคอนกรีต วางท่อส่งน้ำ พร้อม

ทั้งชุดลอกแหล่งน้ำ สร้างฝายชะลอน้ำ โดยว่าจ้างช่างในชุมชนซึ่งชาวบ้านมีส่วนร่วมในการดูแลและรักษาร่วมกัน ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นชุมชนสามารถบริหารจัดการน้ำโดยรวมได้ดีขึ้น ลดความเสี่ยงจากภัยแล้ง และชาวบ้านแต่ละครัวเรือนมีน้ำสะอาดใช้อุปโภคบริโภคได้ตลอดทั้งปี รวมถึงภาคการเกษตรมีจัดระบบวางท่อส่งน้ำ ชุดลอกแหล่งน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วมพื้นที่การเกษตร และสร้างฝายชะลอน้ำเพื่อกักเก็บน้ำใช้ในฤดูแล้ง ทำให้เพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรให้ดียิ่งขึ้น

การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์และกองทุนบ้านมั่นคงชนบทตำบลดอยเต่า โครงการบ้านพอเพียงตำบลดอยเต่ามีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อส่งเสริมให้ประชุมชนรู้จักการออม และมีเป้าหมายเพื่อซ่อมแซมบ้าน ปรับปรุงคุณภาพชีวิตหรือใช้ในยามจำเป็น และนอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งกองทุนบ้านมั่นคงชนบทตำบลดอยเต่าเพื่อเป็นเงินทุนเวียนให้ยืมใช้เบื้องต้นเมื่อถึงคราวต้องซ่อมบ้านหรือสร้างบ้านใหม่ โดยครอบครัวที่ได้รับงบประมาณซ่อมแซมหรือสร้างบ้านภายใต้โครงการบ้านมั่นคงชนบท จะสมทบเงินเข้ากองทุน 10% ของมูลค่างบประมาณที่ได้รับ และสมทบเงินเข้ากองทุนรายเดือนอีกเดือนละ 10 บาท ส่วนครอบครัวที่ไม่มีรายได้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องสมทบ เพื่อหมุนเวียนช่วยเหลือผู้อื่นในชุมชนต่อไป และเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนมีระบบช่วยเหลือตัวเองไม่พึ่งพาภายนอก

การส่งเสริมอาชีพ สร้างรายได้ และลดรายจ่าย เดิมคนตำบลดอยเต่าประกอบอาชีพปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น ลำไย หอมแดง ข้าวโพด เป็นต้น เนื่องจากเศรษฐกิจไม่เอื้ออำนวย ทำให้ได้รับผลกระทบราคาสินค้าผลผลิตตกต่ำ ไม่ว่าจะเป็นหนี้สินที่เพิ่มขึ้น รายได้ไม่พอต่อรายจ่าย ต่อมาได้รับงบประมาณโครงการบ้านมั่นคงชนบทตำบลดอยเต่า ตามแผนงานด้านเศรษฐกิจ จำนวน 1,000,000 บาท จึงเข้ามาเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิต มาสู่การรวมกลุ่ม สร้างอาชีพใหม่ มีทุนหมุนเวียน มีทั้งตลาดออนไลน์และออฟไลน์ และยังมีการสนับสนุนอาชีพหลายรูปแบบ เช่น การเลี้ยงวัวพันธุ์บาร์มัน และพันธุ์ชาโลเล่ หมูขุน หมูดำ การแปรรูปลำไย การแปรรูปสมุนไพร เกษตรอินทรีย์ การทอผ้าพื้นเมือง และงานฝีมือท้องถิ่น เป็นต้น ทำให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น มีทักษะการพัฒนาอาชีพ สามารถนำไปเป็นอาชีพเสริมในช่วงระหว่างเว้นว่างรอการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร

อาชีพใหม่ที่ส่งเสริมคำนึงถึงการเสริมสร้างรายได้ให้กับคนทุกช่วงวัย โดยทุกกลุ่มอาชีพที่ได้รับงบประมาณจะต้องจัดทำระเบียบการบริหารกลุ่มในการค้ำหนุนหมุนเวียน ผลกำไรที่ได้อ้อยละ 30 ส่งคืนสมทบกองทุน ร้อยละ 70 เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนต่อไป ซึ่งในตำบลมีศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน 1 แห่ง และมีพื้นที่กลางในการปลูกพืชผสมผสาน ส่งเสริมด้านการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชน แต่ละกลุ่มอาชีพจะมีการต่อยอด และขยายกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้น เช่น กลุ่มเลี้ยงหมูขุนจะขยายเป็นครัวเรือน เริ่มจาก 10 กลุ่ม 10 หมู่บ้าน ปัจจุบันสมาชิกในแต่ละกลุ่มได้ขยายเพิ่ม 5-10% และส่งเสริมการทำอาหารเพื่อลดต้นทุนในการเลี้ยงสุกรขุน 30 - 40%

ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการจะมีการฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมที่เคยถูกใช้ในการเกษตรเชิงเดี่ยวหรือรุกป่า และเพิ่มพื้นที่ป่าชุมชนโดยใช้แนวคิด “ปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง” ป่าที่ให้ผลผลิตทางอาหาร (พืชเศรษฐกิจ) ไม้ผล ผัก สมุนไพร ป่าที่ให้ไม้สอย (ไผ่ ไม้เนื้อแข็ง) ป่าที่ให้ไม้ฟืน (ใช้พลังงาน) โดยทางโครงการฯ ได้นำเมล็ดมาเพาะปลูกและแจกจ่าย

ให้กับประชาชนในพื้นที่นำไปปลูกเพื่อสร้างพื้นที่สีเขียวและเปลี่ยนผลผลิตให้เกิดรายได้ และเกิดประโยชน์ คือ “อนุรักษ์ดิน น้ำ และระบบนิเวศ” ผลที่ตามมาคุณภาพดิน น้ำ อากาศที่ดีขึ้น และปลอดภัย ลดปัญหาหมอกควันฝุ่น pm 2.5 ในชุมชน โดยมีป่าชุมชน จำนวน 10 แห่ง ฝายชะลอน้ำ จำนวน 20 จุด ศูนย์เพาะชำและขยายพันธุ์พืช 1 แห่ง

ส่งเสริมสนับสนุนอาสาสมัครดับไฟป่า

ในการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสิ่งแวดล้อม สนับสนุนและการมีส่วนร่วมของทุกคน รวมถึงอุปกรณ์ในการดับไฟ ช่วยให้พวกเขาทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัยมากขึ้น และเกิดทีมอาสาสมัครเพื่อป้องกันไฟป่า 11 ทีม ประกอบด้วย ชรบ. อปพร. ทีมกู้ชีพ กู้ภัย

การบริหารจัดการขยะ เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะ ลดมลภาวะ ด้วยการนำขยะที่สามารถรีไซเคิลมาบริจาคให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลดอยเต่า ไปจำหน่ายแล้วนำรายได้ไปจัดสวัสดิการสังคม เช่น การซื้อผ้าอ้อมผู้ใหญ่ไปแจกจ่ายให้แก่ ครั้วเรือนผู้เปราะบาง ผู้พิการ ครั้วเรือนยากจน ผู้ป่วยติดเตียงที่มีความจำเป็นต้องใช้ เป็นโครงการที่ดูแลครั้วเรือนผู้เปราะบาง ผู้พิการ ครั้วเรือนยากจน ผู้ป่วยติดเตียง ที่ยั่งยืน อีกทั้งทำให้ผู้นำชุมชนและคนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการดูแลและยกระดับคุณภาพชีวิตให้มีความยั่งยืนของครั้วเรือนผู้เปราะบาง ผู้พิการ ครั้วเรือนยากจน ผู้ป่วย ติดเตียงของคนในพื้นที่ จึงเป็นที่มาของ “โครงการกองทุนขยะ” โดยปริมาณขยะที่ลดลง 10-15%

การพัฒนามิติเชิงสังคม และวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในตำบลดอยเต่ายังได้มีการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยการรวมกลุ่มช่างฟ้อนจิตอาสา 109 ชีวิต จากกลุ่มคนที่รวมตัวกันด้วยความสมัครใจ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานศิลปะการฟ้อนแบบล้านนา โดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งมักจะแสดงออกในรูปแบบของการฟ้อนในงานประเพณีต่างๆ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมล้านนา

ส่งเสริมการมีส่วนร่วม การรวบรวมหลักสูตรท้องถิ่น เป็นหลักสูตรบูรณาการที่ชุมชน มีส่วนร่วม ทั้ง ผู้เรียน ครู ราษฎรชุมชน และภาคีต่างๆ ร่วมกันสร้างขึ้น เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียน เรียนจากชีวิต สามารถนำความรู้ ไปใช้ในชีวิตอย่างมีคุณภาพและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมอย่างมีความสุข โรงเรียนระดับประถมศึกษาชั้นนำหลักสูตร ท้องถิ่นเข้าสู่การเรียนการสอน จำนวน 6 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้หลักสูตร High Scope และศูนย์การเรียนรู้ จำนวน 7 แห่ง เด็กมีความกระตือรือร้นในการเรียนและสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

แผนการพัฒนต่อยอด ขยายผลสู่ความยั่งยืน

จากการดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมา ถือว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง คณะทำงานโครงการบ้าน มั่นคงตำบลคอยเต่าจึงได้วางแนวทางการพัฒนาในหลายมิติอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมทั้งด้านการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มเปราะบาง การจัดการที่ดินและที่อยู่อาศัย เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และประเพณี การศึกษา และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มเปราะบาง จะมีการซ่อมแซมและสร้างบ้านอย่างต่อเนื่อง โดยใช้งบประมาณกองทุนบ้านมั่นคงชนบทตำบลคอยเต่า การส่งเสริมและดูแลคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และกลุ่มเปราะบางในชุมชน พัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ผ่านกองทุนสวัสดิการ ชุมชนตำบลคอยเต่า

การจัดการที่ดินและที่อยู่อาศัย ติดตามการยกร่างกฎกระทรวงฯ และร่วมผลักดันสิทธิในการอยู่อาศัย และการใช้ที่ดินทำกินอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการดำเนินมาตรการคืนเงินกลับเข้าสู่กองทุนบ้านมั่นคง โดยครัวเรือน ที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนการปรับปรุงซ่อมสร้างที่อยู่อาศัยโครงการบ้านมั่นคงชนบทตำบลคอยเต่าต้องคืน เงินให้กับกองทุน 10% ของ BOQ หรือการประมาณราคาการก่อสร้างของบ้านแต่ละหลัง และออมเงินเพื่อที่อยู่ อาศัยเดือนละ 10 บาท เพื่อหมุนเวียนช่วยเหลือผู้อื่นในชุมชนต่อไป

การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากลุ่มอาชีพใหม่ให้มีความเหมาะสมกับคน หลากหลายช่วงวัย และผลักดันการสร้างผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายรูปแบบ พร้อมส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์ ชุมชนให้เข้มแข็ง

การพัฒนาด้านสังคม วัฒนธรรม และประเพณี ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนคนรุ่นใหม่ในการ พัฒนาตำบล จัดตั้งอาสาสมัครกู้ชีพและกู้ภัยในตำบลเพื่อดูแลความปลอดภัยของประชาชน สนับสนุนและขยาย กลุ่มช่างฟ้อนจิตอาสาตำบลคอยเต่า

การพัฒนาทางการศึกษา ส่งเสริมการใช้หลักท้องถิ่นในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสนับสนุน ให้มีการใช้ประโยชน์จากศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั้ง 7 แห่งอย่างต่อเนื่อง

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขับเคลื่อนการจัดการขยะในชุมชน พร้อมขยายผลไปสู่ “กองทุนขยะบุญดอยเต่า” ดูแลรักษาป่าชุมชนและแหล่งน้ำในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมความรู้และจัดหาเครื่องมือที่เหมาะสมให้กับอาสาสมัครป้องกันไฟป่า

3 ปี : การขับเคลื่อนพัฒนาที่ดินที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตคนตำบลดอยเต่า

จากจุดเริ่มต้นที่มาจากการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานเพราะน้ำท่วมที่สร้างความยากลำบากในช่วงเริ่มต้นของการตั้งถิ่นฐานใหม่ แต่ด้วยความมุ่งมั่นของชาวบ้านในตำบลดอยเต่าและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ในการยกระดับคุณภาพชีวิตภายใต้โครงการ “บ้านมั่นคงชนบทตำบลดอยเต่า” การเปลี่ยนแปลงจึงค่อยๆ เกิดขึ้นในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านกายภาพ เศรษฐกิจ หรือคุณภาพชีวิตและจิตใจของคนในชุมชน และการขับเคลื่อนงานในช่วงที่ผ่านมายังสร้างความภาคภูมิใจให้กับคนตำบลดอยเต่า เนื่องด้วยได้รับรางวัลชนะเลิศในการประกวด “ตำบลเข้มแข็ง ผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง” จังหวัดเชียงใหม่ จากการนำเสนอผลงาน “โครงการบ้านมั่นคงชนบทตำบลดอยเต่า” ซึ่งเป็นความสำเร็จที่สะท้อนถึงพลังความร่วมมือของชุมชนในการพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส ทำให้ดอยเต่าในวันนี้ไม่ใช่แค่เพียงพื้นที่อยู่อาศัย แต่คือพื้นที่แห่งความหวัง ความร่วมมือ และการพัฒนาอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน